

Z vesničky Růžova (v německy psaných pramenech Rosenstein nebo Rosendorf), jedné z nejmladších na jihu Čech, se do dnešních časů v důsledku okolní těžby hlíny a jílu dochovalo již jen několik stavení. Nachází se nedaleko Ledenic, které leží v jižních Čechách mezi Třeboní a Trhovými Svinými. Podle sčítání obyvatel tu stálo na přelomu 19. a 20. st. 23 domů a bydlelo zde 149 obyvatel české národnosti. Původně příslušela víska k panství Třeboň, po zániku feudalismu se jako osada obce Ledenice stala součástí soudního okresu Lišov.

Vynikajícím pramenem, který nám přibližuje vznik a počáteční vývoj Růžova, je schwarzenberská „Dominikální kniha vsi Růžova“ vedená v letech 1819-1881, jež se v současnosti nachází ve Státním oblastním archivu Třeboň, fond Velkostatek Třeboň, a lze ji najít pod označením OS Lišov 402. Je dobré začít citací jejího úvodu ze 4. srpna 1820, který se týká založení vsi:

Za příčinou, že dílem v čas toho svévolně od francouzského národu proti svému dědičnému králi Ludvíkovi XVI v roku 1792. uzavřeného pozdvihnutí, v tom samém v skutek uvedené jak Jeho tak královské familie ohavného usmrčení, a na to mezi tímto svobodným bytí usilujícím národem pod správou jeho nejvyššího nejprv konšela pak povrhnuce svobody sám sebe učiněného císaře Napoleona Bonaparte a rakouským domem skrz 25 let vedené vojny nedostatek k vrchnostenské práci potřebného lidu k očekávání byl, dílem taky vrchnostenský zření na to se vzalo, aby to velké mezi městečkem Borovany a Ledenic vynacházející se pod tud' neužitečné pastviště pro důchod nějaké skrovnej užitek neslo, ráčila Jeho knížecí Osvícenost a panující pan Josef kníže ze Schwarzenberku, vojvoda na Krumlově Jeho císař. král. Majestátnosti tajná rada a komorný povoliti, by v tejto příčině pro dosáhnutí práva vrchnostenského pivního šenku, a drvo štěpu pro Cepskej Revier 20 chalup lidem k tomu se hlásějícím vystavět se nezabránilo, a každému proti slušnej od ouřadu od šest k šesti letem ustanovené nájemný činži pod 6. strichu gruntu tím spůsobem vykávalo, aby sice každéj ten, kdo na svůj náklad stavěti bude, vlastnost stavení mňěl, vrchnosti ale se právo zachovalo, každou takovou chalupu po všechny časy proti vynahrazení její skrz unpartaiskej řacuňk vyšetřené ceny nazpátek vztáhnouti, samého gruntu ale docela vlastnost podržeti.

Jako první začal v roce 1795 stavět své obydlí (čp. 3) v Růžově Matouš Marek řečený Janda, jenž pocházel z nedalekého Vrcova. Po něm následoval Václav Švehla (čp. 1), přezdíváný Hajnej, neboť u Schwarzenbergů dělal v ledenickém revíru lesního hajného. Jeho chalupa byla po jeho smrti v roce 1826 pro orientaci oceněna na 500 zlatých, i s živým a mrtvým inventářem na 1.073 zl. 45 kr. Postupně do r. 1819 vznikly i další chalupy.

Všichni noví usedlíci obdrželi 108 čtverečních sáhů, které mohli bez omezení využívat. Držitel domu číslo 14 dostal 200 sáhů a číslo 21 mělo k dispozici 138 sáhů. Vyhotovení veškerých příslušných kontraktů hradila ze svého vrchnost. Osadníci se směli usadit v Růžově za určitých podmínek jako například, že budou třeboňskému panství platit roční domovní činži ve výši jeden zlatý dvacet krejcarů, v případě, že sumu neuhradí, mohou si vše odpracovat ručními pracemi po dobu 26 dní (10 dní v senách, 10 dní ve žních a 6 dní v otavách). Vesničané se museli zavázat mimo jiné také k tomu, že budou vést bohabojný život a že potřebné pivo či kořalku budou odbírat vždy od vrchnosti anebo od knížecího šenkýře. V roce 1817 přibyla ještě povinnost odvádět ledenickému faráři každoročně na konci listopadu dvě vrchovaté mírky ovsa anebo toto množství vyplatit v penězích dle aktuální budějovické ceny.

Přehled jednotlivých stavení v Růžově podle čísel popisných se jménem prvního držitele, případně místem jeho původu, a datem knížecí resoluce, kterou byla povolena stavba domu:

1. Václav Švehla, resoluce dána ve Vídni dne 10. dubna 1806
2. Matouš Janda, resoluce 15. 5. 1800, ihned převedl na syna Václava
3. Matouš Marek neb Janda z Vrcova, resoluce 6. 8. 1794
4. Václav Vondrák ze Zalin, resoluce 6. 8. 1794
5. Vít Stašek z Radostic, resoluce 6. 8. 1794, vzápětí převedl na Vojtěcha Sunka z Ločenic a ten obratem na Víta Vaškovského z Kojákovice
6. František Brousek, resoluce 6. 8. 1794
7. Matěj Kadlec, resoluce 6. 8. 1794
8. Vojtěch Kadlec, resoluce 6. 8. 1794
9. Matěj Mouzek, resoluce 6. 8. 1794
10. Bartoloměj Tomášek z Ledenic (čp. 96), resoluce 6. 8. 1794
11. František Levej, resoluce 6. 8. 1794
12. Jan Špulka z Třebče, resoluce 6. 8. 1794, posléze přeapsal synu Antonínovi
13. Vavřinec Špulka z Třebče, resoluce 6. 8. 1794
14. Jan Špulka z Třebče, resoluce 6. 8. 1794
15. František Mach, resoluce 6. 8. 1794
16. Bartoloměj Švamberský, resoluce 6. 8. 1794
17. Matěj Pechan, resoluce 6. 8. 1794
18. Ondřej Lilák z Jílovic, resoluce 6. 8. 1794
19. Václav Vojta, resoluce 6. 8. 1794
20. Havel Pech, resoluce 6. 8. 1794
21. Matouš Smolek, dům postaven 5. 3. 1880 na pozemku odkoupeném od panství Třeboň dne 2. 10. 1879
22. Vavřinec Švehla, stavení stojí poblíž Ledenic, ale patří k Růžovu. Vývoj vlastnických poměrů byl zapisován do jiné pozemkové knihy.